

TILLSYNSPLAN MILJÖBALKEN 2026

MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN



STYRANDE DOKUMENT	
Dokumenttitel	Tillsynsplan Miljöbalken 2026 Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Diarienummer	MSN25/83
Kategori av styrdokument	Aktiverande
Fastställd av	Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Beslutsdatum	2026-01-27
Giltighetstid	2026
Omfattar	Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens planerade tillsyn enligt Miljöbalken och Strålsäkerhetslagen 2026
Dokumentansvarig	Chef Miljöenheten, Samhällsbyggnad. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden
Uppföljning	Årligen av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden

KATEGORIER AV STYRDOKUMENT	
Organiserande	Förklarar, tydliggör och reglerar kommunens roll- och ansvarsfördelning samt vem som har rätt att fatta beslut.
Normerande	Beskriver kommunens förhållningssätt i en viss fråga eller ger direktiv för hur något ska utföras och syftar till att styra beteenden utifrån en gemensam värdegrund.
Aktiverande	Beskriver vad kommunen vill förändra eller uppnå inom specifika områden och syftar till att ge ett uppdrag att handla på ett visst sätt.
Reglerande	Anger villkoren för kommunal service och vilka krav kommunen ställer på de som lever, verkar och vistas i Nyköping.

INNEHÅLL

TILLSYNSPLAN MILJÖBALKEN 20261

MILJÖ- OCH SAMHÄLLSBYGGNADSNÄMNDEN.....1

1.1	Sammanfattning	1
1.2	Vad är tillsyn?.....	1
1.3	Mål för miljöbalkstillsynen	2
1.4	Krav i lagstiftningen på myndigheten	2
1.4.1	Ansvarsfördelning och samordning inom tillsynsområdet	3
1.4.2	Ansvarsfördelning inom tillsynsmyndigheten	4
1.4.3	Samordning av tillsyn mellan myndigheter.....	4
1.4.4	Samordning inom tillsynsmyndigheten.....	4
1.4.5	Delegering av uppgifter inom den offentliga tillsynen.....	4
1.5	Befogenheter och resurser för tillsynen	5
1.5.1	Tillsynsmyndighetens befogenheter.....	5
1.5.2	Tillsynspersonal och utrustning	5
1.5.3	Totala antalet tjänster.....	6
1.5.4	Jäv	6
1.5.5	Finansiering av tillsynen	6
1.5.6	Kompetenskrav och utbildning	6
1.6	Organisation och utförande av tillsyn	6
1.6.1	Registerhållning av tillsynsobjekt	7
1.6.2	Prioriteringar inom tillsynsområdet.....	7
1.6.3	Prioritering av ärenden.....	7
1.6.4	Rutiner för utförande av tillsyn	7
1.6.5	Vägledning, information och stöd	8
1.6.6	Öppenhet i tillsynen.....	8
1.7	Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad	8
1.7.1	Miljösanktionsavgifter (MSA).....	9
1.8	Uppföljning och utvärdering av tillsynen.....	9
1.8.1	Uppföljning	9
1.8.2	Överprövningar	9
1.8.3	Revision	9
1.8.4	Utvärdering.....	9
1.9	Volym	10

1.9.1	Beredskap och kontinuitetsplanering	10
1.10	Tillämpning av den nationella tillsynsstrategin och dess preciseringar.....	10
1.11	Tillsynsprogram Industriutsläppsverksamheter IED	10
1.12	Plan för tillsyn 2026	13
1.12.1	Styrd tillsyn miljö	13
1.12.2	Styrd tillsyn hälsoskydd	14
1.12.3	Behovsprioriterad tillsyn miljö.....	15
1.12.4	Behovsprioriterad tillsyn hälsoskydd	16
1.12.5	Behovsprioriterad tillsyn avlopp	16
1.12.6	Händelsestyrd tillsyn	17
1.12.7	Skattefinansierad tillsyn	17
1.13	Övriga uppgifter från nämnden till miljöenheten.....	18
1.13.1	Miljöövervakning	18
1.13.2	Resursbehov tillsyn 2026	18
2	BILAGA 1 NATIONELLA STRATEGIN FÖR MILJÖBALKSTILLSYNEN 2026-2029	20
3	ÄNDRINGSHISTORIK	25

1.1 Sammanfattning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden är tillsammans med Jävsnämnden lokal tillsynsmyndighet för miljöbalkens område i Nyköpings kommun. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden ska årligen besluta om en tillsynsplan inom miljöbalkens område. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har gett Miljöenheten i uppdrag att via en överenskommelse genomföra tillsyn och annan myndighetsutövning inom miljö- och hälsoskyddsområdet. Nämnden ska se till att det finns tillräckliga resurser och kompetens för tillsyn och ärendehandläggning. Kommunstyrelsen har ansvaret för personalen.

Miljöenheten planerar att under 2026 inspektera cirka 110 tillstånds- eller anmälningsskyldiga miljöskyddsverksamheter, cirka 62 anmälningsskyldiga hälsoskyddsverksamheter och cirka 130 icke-anmälningsskyldiga miljö- och hälsoskyddsverksamheter samt tillsyna cirka 50 enskilda avlopp. Planerad tillsyn kommer även ske på bland annat förorenade områden och fastighetsägares egenkontroll. Tillsyn i form av ärendehandläggning planeras ta cirka 7000 timmar i anspråk och den skattefinansierade tillsynen planeras ta cirka 4000 timmar. Sammanfattningsvis bedöms det behövas cirka 16600 timmar för tillsyn under 2026 varav Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden står för cirka 16300 timmar.

1.2 Vad är tillsyn?

Tillsyn kan beskrivas som de myndighetsåtgärder som vidtas för att lagarna ska följas. I miljöbalken 26 kapitel 1§ anges att med tillsyn avses att tillsynsmyndigheten ska:

1. *På eget initiativ eller efter anmälan i nödvändig utsträckning kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs samt vidta de åtgärder som behövs för att åstadkomma rättelse,*
2. *Underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt de handlingsregler som avses i 1 genom information och liknande verksamhet, och*
3. *Fortlöpande bedöma om villkor för miljöfarlig verksamhet eller vattenverksamhet som omfattas av tillstånd är tillräckliga*

I juni 2020 ändrades ovanstående paragraf. Tidigare lydelse var bland annat: *Tillsynsmyndigheten skall dessutom, genom rådgivning, information och liknande verksamhet, skapa förutsättningar för att balkens ändamål skall kunna tillgodoses.* I propositionen förklaras varför ändringen genomfördes:

”Med tillsyn avses även information och liknande verksamhet som underlättar för en enskild att fullgöra sina skyldigheter enligt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken. Det innefattar information till en enskild aktör om gällande regler men också vägledning till en enskild om hur den metodiskt kan gå till väga för att själv avgöra vilka åtgärder som är lämpliga att vidta för att försäkra sig

om att gällande regler följs. I nuvarande andra stycket nämns även rådgivning. För att förtydliga att tillsynsmyndigheten inte är skyldig att bistå en enskild aktör med detaljerade råd om hur den ska bedriva sin verksamhet tas det ordet bort. Till skillnad från vad som gäller idag ska den främjande verksamheten rikta sig till en enskild för att anses som tillsyn. Det innebär att information som riktar sig till en obestämd krets inte är tillsyn. Centrala tillsynsmyndigheters råd och stöd till tillsynsmyndigheterna är inte heller tillsyn”.

Följande arbetsuppgifter är exempel på vad som ingår i tillsynsbegreppet.

- *information och vägledning*
- *inspektion och besiktningar för att kontrollera att lagar och beslut följs*
- *granskning av inkomna miljörapporter, årsrapporter, analysprotokoll mm*
- *föreläggande och förbud för att åstadkomma rättelse*
- *anmälan till polis- eller åklagare vid misstanke om brott*
- *beslut om miljöstraffsavgift*

1.3 Mål för miljöbalkstillsynen

Miljötillsynen ska syfta till att nå miljöbalkens mål samt de nationella miljökvalitetsmålen och folkhälsomålen. Tillsynen ska vara rättssäker, effektiv och ändamålsenlig. Den offentliga tillsynen och tillsynsmyndigheterna ska uppfattas av konsumenterna, media och företag som trovärdig.

Nyköping kommuns övergripande mål för kommunens verksamhet finns i vision 2040 som har fastställts av kommunfullmäktige i december 2021:

Nyköpings kommun kännetecknas av trygghet, närhet och framtidstro.

Vi växer ekonomiskt och socialt hållbart och går före i den gröna omställningen genom mod, handlingskraft och gemensamt ansvarstagande.

Här blir du inspirerad och uppmuntrad till kreativitet, utveckling och samarbete.

Tillsammans skapar vi en bättre framtid!

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun har följande övergripande mål för miljö- och hälsoskyddstillsynen:

- Miljö- och hälsoskyddstillsynen syftar till att nå Miljöbalkens mål samt de nationella och regionala miljökvalitetsmålen.
- Prioriterade områden är enskilda avlopp, giftfri miljö och god bebyggd miljö.
- Prioriterade grupper i tillsynen är känsliga grupper såsom barn, äldre och sjuka.

1.4 Krav i lagstiftningen på myndigheten

Det är främst Miljötillsynsförordning (2011:13) som reglerar vilka krav som finns på myndigheten vad gäller planer och utredningar.

1 kap 6 § Hos en tillsynsmyndighet ska det finnas en utredning om tillsynsbehovet för myndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. Behovsutredningen ska avse en tid om tre år. Utredningen ska ses över vid behov och minst en gång varje år.

1 kap 7 § En tillsynsmyndighet ska föra ett register över de tillsynsobjekt som behöver återkommande tillsyn.

1 kap 8 § En tillsynsmyndighet ska för varje verksamhetsår upprätta en samlad tillsynsplan som omfattar myndighetens ansvarsområde enligt miljöbalken. Planen ska grundas på den behovsutredning som avses i 6 § och det register som avses i 7 §.

Av planen ska det framgå hur myndigheten har tagit hänsyn till den nationella tillsynsstrategin som avses i 3 kap. 19 §.

Den nationella strategin för miljöbalkstillsynen är vårt gemensamma verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Tillsynen är ett viktigt styrmedel för att säkerställa syftet med miljöbalken och därmed främja en hållbar utveckling utifrån miljömålen.

1 kap 9 § Av 3 och 8 §§ myndighetsförordningen (2007:515) följer att en tillsynsmyndighet ska bedriva tillsynsarbetet effektivt och att myndigheten ska utveckla personalens kompetens i tillsynsfrågor. Förordning (2020:647).

3 kap 19 § Naturvårdsverket ska i samverkan med centrala tillsynsvägledande myndigheter se till att det finns nationella mål för tillsynen enligt miljöbalken och en strategi för att uppnå de målen (nationell tillsynsstrategi). Förordning (2020:647).

1.4.1 Ansvarsfördelning och samordning inom tillsynsområdet

Det finns flera nationella myndigheter som har ansvar för tillsynsvägledning, dessa är Naturvårdsverket, Affärsverket svenska kraftnät, Boverket, Folkhälsomyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Kemikalieinspektionen, Läkemedelsverket, Myndigheten för civilt försvar(MCF), Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen, Socialstyrelsen, Statens energimyndighet, Statens jordbruksverk, Transportstyrelsen och Strålsäkerhetsmyndigheten.

Länsstyrelsen ska ge tillsynsvägledning i länet. I länsstyrelsernas tillsynsvägledning ingår att ge kommunerna stöd för att utveckla tillsynen.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden samt Jämsnämnden är tillsynsmyndighet för miljöbalken i Nyköpings kommun. Strandskyddstillsynen utförs av Bygglövsenheten och övriga delar av Miljöenheten. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden beslutar om tillsynsplan och behovsutredning inom miljöbalkens område i enlighet med Miljötillsynsförordningen.

Tillsynen över musikbuller, köldmedia, engångsförpackningar inom livsmedelsbranschen omfattas av miljöbalken men utförs av Livsmedelskontroll och tillståndsenheten från och med 2025. Det gäller även tillsyn av rökfria miljöer enligt Lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter.

1.4.2 Ansvarsfördelning inom tillsynsmyndigheten

Miljöenheten utför tillsyn inom Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ansvarsområde. Hur beslutsrätten har delegerats beskrivs i delegationsordningen som finns tillgänglig hos Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

1.4.3 Samordning av tillsyn mellan myndigheter

Inom tillsynen genomförs följande aktiviteter för samordning med främst länsstyrelsen och övriga kommuner i Södermanlands län samt nationella myndigheter:

Varje år deltar Miljöenheten i ett antal handläggarträffar i länet. Träffar anordnas bland annat inom hälsoskydd, miljöskydd, avlopp, lantbruk, förorenade områden och täkter.

Länets kommunala miljöchefer träffas fyra gånger per år för att diskutera bland annat samarbete, samordning och samsyn.

Miljöenheten deltar i de projekt och utbildningar som drivs genom samverkan i Sörmland.

Kontakt i det dagliga arbetet sker vid behov med kollegor i länet och landet, länsstyrelsen, Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten med flera.

Miljöenheten deltar i länets samverkansgrupp mot miljöbrott.

1.4.4 Samordning inom tillsynsmyndigheten

Inom myndigheten sker samordning genom att:

Miljöenheten har varje vecka gruppmöten för att bland annat diskutera samordning och samsyn

Genom att ta fram och tillämpa gemensamma mallar, rutiner och bedömningsgrunder sker samordning inom myndigheten.

1.4.5 Delegering av uppgifter inom den offentliga tillsynen

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden i Nyköpings kommun delegerar inte någon uppgift inom ansvarsområdet miljö- och hälsoskyddstillsyn till någon annan.

Vid risk för jäv inom miljöenheten sker ett samarbete med andra kommuner.

Tillsynsbesök genomförs och ärenden bereds då av handläggare från någon annan kommun men vid behov fattas beslut i Nyköpings Miljö- och samhällsbyggnadsnämnd eller jävsnämnd.

1.5 Befogenheter och resurser för tillsynen

1.5.1 Tillsynsmyndighetens befogenheter

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens befogenheter inom miljö- och hälsoskyddsområdet regleras huvudsakligen i Miljöbalken (MB) (1998:808) och i Miljötillsynsförordningen (2011:13).

Enligt MB har tillsynsmyndigheten rätt att få upplysningar, ta del av handlingar och få tillträde till de områden, lokaler och andra utrymmen som behövs för att tillsynen ska kunna genomföras.

För åtgärder vid bristande efterlevnad och sanktioner, se avsnitt Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad.

Miljöenheten ska svara för tillsyn i kommunen enligt delegationsordningen, reglementen, miljöbalken och annan lagstiftning inom miljö- och hälsoskydd enligt antagen tillsynsplan. Tillsynen omfattar fortlöpande inspektioner, handläggning av inkommande ärenden, så som remisser, ansökningar och klagomål.

Miljöenheten tar årligen fram en behovsutredning och ett förslag till tillsynsplan. Inriktningen och ambitionsnivån på förslaget tas fram i samarbete med den sakkunnige tjänstemannen som håller kontakten med Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens ordförande och presidiet. Tillsynsplan med eventuella ändringar antas sedan av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden.

Miljöenheten ska bevaka utvecklingen inom sitt verksamhetsområde, exempelvis när det gäller rättsfall, forskning och ny lagstiftning.

Miljöenheten ska tillhandahålla tillräckligt underlag för budget, verksamhetsplaner, budgetuppföljning samt bokslut.

Medverkan i externa projekt utöver tillsynsplan kommuniceras med nämnd/ordförande innan start av nya projekt av resursfördelningsskäl.

1.5.2 Tillsynspersonal och utrustning

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens operativa tillsyn utförs av miljöenheten. Arbetet inom miljöenheten leds av miljöchefen. Miljöchefen ansvarar även för utveckling av verksamheten och har också personalansvar för miljö- och hälsoskyddsinspektörerna samt koordinator.

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har till sin hjälp ett beställarkontor med sakkunniga tjänstemän och specialister som bland annat har till uppgift att arbeta med omvärldsbevakning, mål, nyckeltal, uppföljning och budget.

Miljöenheten har också tillgång till kommunikatör för hjälp med texter och mediakontakter och kommunjurist.

Inspektörerna har tillgång till skyddsutrustning i tillräcklig omfattning samt tillgång till adekvat teknisk utrustning för tillsynen.

1.5.3 Totala antalet tjänster

För tillsyn enligt miljöbalken finns miljö- och hälsoskyddsinspektörer anställda på miljöenheten. Verksamhetsstödjande är en koordinator, tre inspektörer med samordningsansvar och en enhetschef. För 2026 finns motsvarande ca 16 årsarbetskrafter tillgängliga för tillsyn och handläggning. Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har gjort bedömningen att personalresurserna under 2026 är tillräckliga för den ambitionsnivå som är satt i tillsynsplanen. Däremot svarar de inte helt emot de behov som har lyfts fram i behovsutredningen.

Uppföljning av verksamheten sker kontinuerligt för att kontrollera att uppdraget klaras. Resultatet stäms av i april, delårsbokslut och i bokslut. Varje år i samband med budgetprocessen ses behovet av tjänster och resurser över.

1.5.4 Jäv

För att säkerställa att intressekonflikter i miljö- och hälsoskyddstillsynen undviks följs förvaltningslagens jävsbestämmelser. Var och en som verkar i kommunen ska självant anmäla om han eller hon anser eller misstänker att det kan föreligga intressekonflikter/jäv vid handläggning i något ärende. Detta gäller både tjänstemän och politiker. Nya politiker får utbildning om dessa reglers innehåll och tillämpning genom internutbildningar som återkommer med jämna mellanrum. För tjänstemännens del tas frågan upp vid anställning samt vid det årliga medarbetarsamtalet. En genomgång av eventuella intressekonflikter gällande enskilda tillsynsobjekt sker också vid planeringen av tillsynsprojekten.

1.5.5 Finansiering av tillsynen

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsyn av verksamheter inom miljö- och hälsoskyddsområdet finansieras av skattemedel och tillsynsavgifter. Kommunfullmäktige fattade i december 2025 beslut om taxa för miljö- och hälsoskyddstillsyn i Nyköping. Tillsynen finansieras enligt taxan främst genom timavgifter som debiteras i efterhand. Timavgiften för år 2026 kommer vara 1283kr.

1.5.6 Kompetenskrav och utbildning

Miljöenhetens inspektörer har alla minst en treårig universitetsutbildning eller motsvarande som grundutbildning inom området. Fortbildning sker kontinuerligt utifrån behov och kursutbud. Genom samverkan i Södermanland arrangeras utbildningar och seminarier för inspektörer och i viss mån även politiker.

1.6 Organisation och utförande av tillsyn

Miljöenheten leds av en miljöchef. Inom miljöenheten finns handläggargrupper för enskilda avlopp, hälsoskydd, miljöskydd, planer och för förorenade områden. För närvarande finns det tre samordnare på enheten. En vars uppgift är att samordna och följa upp verksamheten inom förorenade områden och miljöskydd, en vars uppgift är att samordna arbetet inom hälsoskyddsområdet samt en för att samordna arbetet med tillsyn av enskilda avlopp.

Tillsynsarbetet bedrivs i projektform för den planerade tillsynen. För anmälningar, klagomål och övrig tillsyn och ärendehantering sker arbetet löpande enligt fastlagda rutiner och processer.

Genomförandet ska karaktäriseras av god service med tillgänglighet och professionellt bemötande.

Medborgaren och verksamheter ska uppleva mötet med tillsynsmyndigheten som informativt, rådgivande och stödjande där service sätts i fokus, det vill säga

att det ska vara lätt att få kontakt med handläggare och lätt att få information

att miljöenheten löpande ska uppdatera kommunens hemsida

att miljöenheten vid behov tar fram faktablad gällande specifika tillsynsområden eller för särskilda frågor gällande lagstiftning

att miljöenheten är med och utvecklar e-tjänster för att underlätta för våra kunder att sköta sina ärenden när det passar dem

1.6.1 Registerhållning av tillsynsobjekt

Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens tillsynsobjekt finns registrerade i verksamhetssystemet ecos. I kommunen finns totalt ca 900 anläggningar med regelbunden tillsyn. Registret uppdateras med uppgifter så som pågående verksamhet, gällande klassningar, parter och andra förändringar vid varje tillsynsbesök.

1.6.2 Prioriteringar inom tillsynsområdet

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden bestämmer vilken prioriteringsordning som ska gälla för miljö- och hälsoskyddstillsynen. Nämndens prioritering av känsliga grupper såsom barn, äldre och sjuka görs bland annat genom regelbunden tillsyn av vårdlokaler, skolor och förskolor.

1.6.3 Prioritering av ärenden

Handläggning av inkommande ärenden ska prioriteras före den behovsprioriterade tillsynen.

1.6.4 Rutiner för utförande av tillsyn

Miljöenheten har skriftliga rutiner för tillsynsärenden. Efter genomförd tillsyn skrivs en kontrollrapport där eventuella avvikelser noteras. Inspektioner utförs främst med stöd av tillsynsmodulen på surfplattor. Kontrollrapporten skickas till verksamhetsutövaren och diarieförs i verksamhetssystemet ecos. Dokumenten är offentliga och kan plockas fram på begäran av företagare, intresserad allmänhet, media eller andra intresserade.

1.6.5 Vägledning, information och stöd

Miljöenheten ska enligt 6 § i förvaltningslagen se till att kontakterna med enskilda blir smidiga och enkla. Myndigheten ska lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen. Hjälpens ska ges i den utsträckning som är lämplig med hänsyn till frågans art, den enskildes behov och myndighetens verksamhet. Den ska ges utan onödigt dröjsmål. Miljöenheten ska även, enligt MB 26:1 § andra stycket underlätta för en enskild att fullgöra sina skyldigheter.

Tillsynsmyndigheten får inte tillgripa mer ingripande tvångsåtgärder än vad som krävs i det enskilda fallet för att åstadkomma att balkens regler följs. Regeringen har i specialmotiveringen till MB 26 :1 § angett bland annat att "Tillsynsmyndigheten bör själv kunna avgöra i vilket fall det är tillräckligt att åstadkomma rättelse genom råd och i vilka fall det är lämpligare att använda sig av mer ingripande åtgärder såsom föreläggande om rättelse eller förbud"

I samband med valet mellan att lämna upplysningar/vägledning eller att meddela förelägganden eller förbud bör man uppmärksamma att felaktiga upplysningar/vägledning kan leda till skadestånd. I Skadeståndslagen 3:3 § förskrivs följande: "Staten eller en kommun skall ersätta ren förmögenhetsskada som vållas av att en myndighet genom fel eller försummelse lämnar felaktiga upplysningar eller råd, om det med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl".

1.6.6 Öppenhet i tillsynen

I Sverige regleras öppenheten i tillsynen framför allt av Tryckfrihetsförordningen (1949:105) och Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400). I korthet innebär detta att alla myndigheter är skyldiga att föra register över de allmänna handlingar som finns hos myndigheten. Ett sådant register kallas vanligtvis för diarium. I diariet registreras uppgifter om dels de handlingar som kommer in till myndigheten, till exempel brev och ansökningar, dels de handlingar som upprättas vid myndigheten, till exempel beslut och inspektionsrapporter. I diariet registreras både offentliga och sekretessbelagda handlingar.

Vem som helst har rätt att begära att få se en handling som finns hos en myndighet. En allmän handling är vanligen också offentlig, det vill säga vem som helst får ta del av den. Vissa handlingar kan dock vara sekretessbelagda, alltså hemliga. Detta ska prövas av myndigheten utifrån gällande lagstiftning när någon ber att få ut en handling. Alla inspektionsrapporter är offentliga och lämnas ut på förfrågan, oftast samma dag.

Tillsynsplanen fastställs av Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden och blir därmed en offentlig handling.

1.7 Sanktioner – åtgärder vid bristande efterlevnad

Miljö- och samhällsbyggnadsnämnden har följande sanktioner till sitt förfogande enligt MB 26:1, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17, 18, 21, 26, 27, 29, 30 §§ samt MB 2:9 §, 12:6 §, 24:3 § och 8 § förordningen om tillsyn enligt MB, 27 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och lag om viten (SFS 1985:206).

meddela föreläggande

meddela föreläggande med vite

meddela förbud

meddela förbud med vite

besluta om rättelse på den felandes bekostnad, eller att

besluta om handräckning på den felandes bekostnad

1.7.1 Miljösanktionsavgifter (MSA)

Enligt MB 30 kap. och förordningen om miljösanktionsavgifter (2012:259) ska MSA betalas av den som överträder vissa bestämmelser i MB. Avgiften är administrativ och tas ut oberoende om överträdelsen kan ha skett av uppsåt eller oaktsamhet. I förordningen framgår överträdelser och storlek på avgiften. Avgiften tillfaller staten.

1.8 Uppföljning och utvärdering av tillsynen

1.8.1 Uppföljning

För Miljöenheten är det grundläggande att alla verksamheter bedöms så likvärdigt som möjligt. För att säkerställa likabehandlingen i utförandet av tillsynen jobbar miljöenheten löpande med denna fråga.

Miljöenheten har ett ärendehanteringssystem för fördelning och uppföljning av inkommande ärenden. Vid varje given tidpunkt kan alla ärendens status redovisas. Uppföljning sker också av tidsredovisningen för att kontrollera hur mycket tid som läggs på olika arbetsuppgifter. Statistik från tidsredovisningen ligger till grund för kommande planering och används för att utveckla arbetet.

1.8.2 Överprövningar

Varje överprövat beslut analyseras och blir ett underlag för kommande bedömningar. I nästan alla fall delar överprövande instanser Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens bedömningar.

1.8.3 Revision

Länsstyrelsen ska utföra tillsynsvägledande besök minst en gång per mandatperiod. Revision görs också av kommunens egna revisorer. I vissa fall tar kommunens revisorer hjälp av externa revisorer. Inom myndigheterna på samhällsbyggnad genomförs årliga interna revisioner.

1.8.4 Utvärdering

Ärenden

Miljöenheten beräknar inkommande ärenden 2026 till ca 1000 stycken. Med inkommande ärenden avses ansökningar, remisser, klagomål och andra inkomna

handlingar för utredning och åtgärd. Miljöenheten använder Stockholm Business Alliance (SBA) NKI-index för att mäta kundnöjdheten hos verksamheterna. Indexet är gemensamt med SKRs INSIKT. Undersökningen riktar sig mot de företag som har vänt sig till Miljöenheten med ett ärende och de som har varit föremål för tillsyn.

Tillsynsobjekt

Det finns cirka 530 stycken miljöskyddsanläggningar och cirka 370 stycken hälsoskyddsanläggningar med regelbunden tillsyn. Antalet objekt varierar under året, varför siffrorna är ungefärliga. Utvärdering av genomförandet av tillsynen görs inom respektive tillsynsprojekt. Erfarenheter dokumenteras inför nästa tillsynsomgång.

1.9 Volymer

Miljöenheten har att kontinuerligt se över volymer och nyckeltal då Miljö- och samhällsbyggnadsnämndens inriktningar och prioriteringar inom miljö- och hälsoskyddsplaneringen styrs/beskrivs via dessa. Volymer och nyckeltal läggs fast i budget och i beställningen från nämnden till Samhällsbyggnad.

Ostlänkens planering och påverkan på Nyköpings attraktionskraft och tillväxt är svår att uppskatta. Mängden ärenden och verksamheter kommer att påverkas, men hur mycket är svårt att bedöma. Omprioriteringar eller förstärkningar kan komma att behövas.

Antalet klagomålsärenden ligger mellan 100-150 per år de senaste åren.

1.10 Beredskap och kontinuitetsplanering

Miljöenheten ska medverka i kommunens beredskapsplanering och övningar. Miljöenheten ska förbereda sig på sådant sätt att kontorets personal ska finnas lätt tillgänglig och kunna fullgöra kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsverksamheten, dels i händelse av olyckor under fredstid och dels under beredskap och krig.

1.11 Tillämpning av den nationella tillsynsstrategin och dess preciseringar

Strategin innehåller flera olika tillsynsområden. Vart och ett av dessa har inringade fokusområden med tillhörande preciseringar kopplade till sig. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen.

1.12 Tillsynsprogram Industriutsläppsverksamheter IED

Industriutsläppsdirektivet (IED) är i svensk rätt genomförd som föreskrifter i industriutsläppsförordningen. Miljöenheten ska, med utgångspunkt i tillsynsplanen, upprätta och regelbundet uppdatera ett tillsynsprogram för varje verksamhet som är tillståndspliktig enligt IED-bestämmelserna.

I tillsynsprogrammet ska miljöenheten bestämma hur ofta tillsynsbesök ska genomföras. Tiden mellan två tillsynsbesök ska bestämmas utifrån en bedömning av

verksamhetens risk för miljön. Om verksamheten innebär betydande risker för miljön får tiden inte överskrida ett år och i andra fall får den inte överskrida tre år.

Miljöenheten har i dagsläget tillsyn över sex anläggningar som lyder under IED. Det är fyra lantbruk, Björshults avfallsanläggning och Rörmontage AB.

Enligt lagstiftningen ska miljöenheten genomföra tillsynsbesök i enlighet med tillsynsprogrammet och skriftligen redovisa varje tillsynsbesök och lämna redovisningen till verksamhetsutövaren senast två månader efter besöket.

Miljöenheten ska även genomföra ett nytt besök inom sex månader, om myndigheten vid det föregående besöket fann någon allvarlig brist i hur villkor, föreskrifter eller likande som gäller för verksamheten uppfylldes

Verksamhet	BAT-slutsats offentliggjord	Påverkan på vatten	Påverkan på luft	Påverkan på mark	Tid mellan tillsynsbesök
Snesta Gård AB	170221		x		1 år
Rösängs Lantbruk AB	170221		x		1 år
Valsbergs Gård	170221		x		1 år
Broby Gård	170221		x		1 år
Rörmontage i Nyköping AB	170221			x	1 år
Björshults avfallsanläggning ¹		X		x	1 år

¹Tillsyn utförs på uppdrag av Jämsnämnden

Påverkan på vatten innebär att verksamheten har ett utsläpp till vatten som är betydande ur miljö- och/eller hälsoskyddssynpunkt.

Påverkan på luft innebär att verksamheten har utsläpp till luft som är betydande ur miljö- och/eller hälsoskyddssynpunkt.

Påverkan på mark innebär att det finns kända markföroreningar inom verksamheten eller att risken för utsläpp till mark anses vara betydande.

Bedömning av verksamheter

Miljöenheten gör bedömning av verksamheternas risk för miljön utifrån följande:

Om verksamheterna har en betydande påverkan på två eller fler av områdena vatten, luft och mark enligt tabellen ovan får tiden mellan tillsynsbesöken inte överskrida ett år.

För de verksamheter som har en betydande påverkan på ett av områdena vatten, luft och mark enligt tabellen får tiden mellan tillsynsbesöken inte överskrida två år.

För övriga verksamheter får tiden mellan tillsynsbesöken inte överskrida tre år.

Under de fyra första åren efter att BAT-slutsatser har offentliggjorts får tiden mellan tillsynsbesöken inte överskrida ett år (eller så genomförs ett tillsynsbesök varje år).

1.13 Plan för tillsyn 2026

1.13.1 Styrd tillsyn miljö

Bransch (tillsynsområde)	Antal objekt 2026
Stena Recycling	1
Saint-Gobain deponin i Vrena	1
Krematoriet	1
Stigtomta reningsverk[1]	1
Rörmontage	1
Sjukälla biogas	1
Täkt B - Nyköpings bergmaterial Bergtäkt Ekeby	1
Täkt B - Bergtäkt Bälinge-Oppeby	1
Täkt B - Bergtäkt Hagnesta	1
Täkt - Grustäkt Eriksdals grus Ab Eneby Larslund	1
Påljungshage kross	1
Sjukhuset	1
Björshults avfallsanläggning[2]	1
Mellanlager för trädgårdsavfall[3]	7
Nyköpings bussdepå	1
Jordbruk tillståndspliktiga B (200-400)	4
Jordbruk tillståndspliktiga B(>400)	2
Jordbruk, djur 100-300 C	2
Täkter, krossar och asfaltsverksamheter. C	0
Betongindustrier	3
Reningsverk större[4]	10
Reningsverk större icke-kommunala	4
Skrothantering	2
Fordonstvättar	0
Lack och lösningsmedel	5
Livsmedel och foder (+fiskodling)	5
Avfallsverksamheter kommunala (ÅVC + mellanlager/snöupplag/omlastningsstation/masshantering)[5]	8

Avfallsverksamheter + trävaror icke-kommunala + nedlagda deponier	14
Drivmedelsförsäljare	0
Metallverkstäder	7
Plasttillverkare	7
Energianläggningar	0
Skjut- och motorbanor	16
Totalt antal miljöskyddsverksamheter	110
Totalt antal timmar 2026	1187h

¹⁻⁵ Tillsyn utförs av Jämsnämnden

1.13.2 Styrd tillsyn hälsoskydd

Bransch (tillsynsområde)	Antal objekt 2026
Hygienlokaler	0
Bassängbad	6
Hjortensbergsbadet (typ B-verksamhet)	1
Förskola, öppen förskola	0
Gymnasieskola, gymnasiesärskola, grundskola, grundskolasärskola, specialskola eller förskoleklass.	50
Fritidshem och öppen fritidsverksamhet	5
Solarier	0
Totalt antal hälsoskyddsverksamheter	62
Totalt antal timmar 2026	626h

1.13.3 Behovsprioriterad tillsyn miljö

Bransch (tillsynsområde)	Antal objekt	Timmar 2026
Förorenade områden		400
Ledningsnätet till Brandholmens reningsverk ¹	1	40
Animaliska biprodukter (kadaverpannor & gödselhantering)		40
Fordonstvättar	21	0
Drivmedelsförsäljare	6	0
Fordonsverkstäder	48	0
Åkerier	25	0
Lackerare u-verksamheter	3	30
Reningsverk mindre	34	340
Livsmedel och foder	3	30
Dagvatten		100
Vattenskyddsområden	8	80
Avfall lagring vid insamling	2	12
Bygg & rivningsavfall	10	80
Fastigheter med skrot och avfall		100
Illegal avfallshantering tillsynsprojekt		50
Nedlagda deponier	6	0
Hantering av massor i exploateringsprojekt		200
Metallbearbetning u-verksamhet	2	16
Lantbruk med 30-100 djurenheter	23	72
Jordbruk spannmålsodling > 100 ha	56	80
Jordbruk spannmålsodling 50-100ha	okänt	0
Lantbruk med färre än 30 djurenheter	okänt	0
Hästgårdar (Jordbruksverkets projekt till 2024)	okänt	160
Tandläkarmottagningar	13	0
Textiltvätterier (Elis Textil)	1	0
Småbåtshamnar med Varvsverksamhet/Båtbottentvätt	8	0
Tillsyn återförsäljare av kemikalier		100
Golfbanor	3	0

Konstgräsplaner	8	0
Kommunala naturreservat	5	0
Sprängämnesprekursorer		40
Växtskyddsmedel - Riskklassning och tillsyn försäljning, användning etc		80
Tillsyn invasiva arter		0
Nationella tillsynstrategier framöver		0
Avfallshanteringsplaner fritidsbåtshamnar	27	0
Summa timmar	307	2050

1.13.4 Behovsprioriterad tillsyn hälsoskydd

Bransch (tillsynsområde)	Antal objekt	Timmar 2026
Strandbad	18	36
Radon i flerfamiljshus	16700 lägenheter	50
Rökfria miljöer		200
Vårdboenden	60	0
Idrottshallar	28	0
Gym/träningslokaler	9	0
Nagelbarer	11	66
Tillfälliga boenden, internat, campingplatser		50
Hälsoskyddslokaler övriga		0
Fastighetsägarnas egenkontroll		80
Frisörsalonger	100	120
Tillsyn återförsäljare kosmetiska produkter		0
Enskilt dricksvatten		0
Musikbuller och evenemang	8	100
Nationellt tillsynsprojekt temperatur vårdlokaler + värmebölja		0
Summa timmar	226	702

¹ Tillsyn utförs av Jävsnämnden

1.13.5 Behovsprioriterad tillsyn avlopp

Bransch (tillsynsområde)	Antal objekt	2026
--------------------------	--------------	------

Risiklassning enskilda avlopp	6500	200
Tillsyn enskilda avlopp	6500	300
Tillsyn fosforfällor		100
Summa timmar		600

1.13.6 Händelsestyrd tillsyn

Tillsynsområde	Timmar 2026
Företräde områden, avhjälpande	800
Köldmedierapporter ¹	400
Miljöskyddsärenden	
- C-anmälan	500
- avfall i anläggningsändamål	800
- avfallsärenden (dispenser renhållningsordningen)	200
- befogade klagomål	300
- anmälan värmeuttag	250
- åtgärdskrav miljöskydd	300
- övrigt	900
Hälsoskyddsärenden	
- §38-anmälan	300
- befogade klagomål	700
- musikbullenklagomål ¹	100
- åtgärdskrav hälsoskydd	300
- övrigt (lokala hälsoskyddsföreskrifter, radon, etc)	300
Avfallshanteringsplaner fritidsbåtshamnar	0
Avloppsärenden	600
- Åtgärdskrav avlopp	200
Olyckor	200
Resursbehov händelsestyrd tillsyn i timmar	7150

¹Tillsyn utförs av Livsmedelskontroll och tillståndsenheten

1.13.7 Skattefinansierad tillsyn

Tillsynsområde	Timmar 2026
----------------	-------------

Tillsyn primärproducenter	400
Sanktionsavgifter och åtalsanmälningar	100
Fosforfällor	80
Registervård enskilda avlopp	
Obefogade klagomål	400
Planer och projekt	900
Avfallsdispenser	80
Service och vägledning, web	1500
Remisser	200
Ostlänken samråd & planering	350
Illegala avfalltransporter etc.	50
Riskklassning enskilda avlopp	300
Objektburen smitta - smittspårning	50
Resursbehov skattefinansierad tillsyn i timmar	4010

1.14 Övriga uppgifter från nämnden till miljöenheten

1.14.1 Miljöövervakning

Tillsynsområde	Antal per år
Åprovtagning, 3st	40
Bakgrundsstrålning, 5 st	2
Sjöprover, 5 st	3
Kalkeffektsuppföljning, 3st	2
Försurningskänsliga brunnar, 14 st	2
Sammanlagd resurs för miljöövervakning	280 timmar

1.14.2 Resursbehov tillsyn 2026

Tillsyn	Timmar 2026
---------	-------------

Styrd tillsyn miljöskydd	1187
Styrd tillsyn hälsoskydd	626
Behovsprioriterad tillsyn miljöskydd	2050
Behovsprioriterad tillsyn hälsoskydd	702
Behovsprioriterad tillsyn avlopp	600
Händelsestyrd tillsyn	7150
Skattefinansierad tillsyn	4010
Miljöövervakning (MSN)	280
Sammanlagt resursbehov för tillsyn	16605

2 BILAGA 1 NATIONELLA STRATEGIN FÖR MILJÖBALKSTILLSYNEN 2026-2029

Tillsynsstrategin				
Del 2 - Tillsynsområde	Fokusområde	Aktiviteter	År	Planerar att genomföra/delta
Avfall	Avfallshantering på bilskrotar	Tillsynsmyndigheterna (kommuner och GRÖT-länen) deltar i den nationella tillsynskampanjen på bilskrotar (mars - oktober 2028).	2028	Deltar delvis
	Upptäcka illegal avfallshantering	Tillsynsmyndigheterna (kommuner och länsstyrelser) deltar i de nationella tillsynskampanjerna av illegala avfallsverksamheter (september 2026 - mars 2027 samt mars - oktober 2029).	2026-2027, 2029	Deltar enligt strategin
		Tillsynsmyndigheterna deltar i de regionala möten för avfallsbrottsamordning som anordnas av länsstyrelserna (2026 – 2029).	2026-2029	Deltar enligt strategin
	Bygg- och rivningsavfall	Kommunerna deltar i de nationella tillsynskampanjerna av verksamheter där det uppkommer bygg- och rivningsavfall. Tillsynskampanjerna genomförs under mars - oktober 2027 samt mars - oktober 2029.	2027, 2029	Deltar enligt strategin
	Masshantering i anläggningsändamål	Tillsynsmyndigheterna (kommuner och länsstyrelser) deltar i de nationella tillsynskampanjerna och genomför tillsyn vid de platser där massor används, t.ex. vid bygg- och anläggningsprojekt	2027, 2028	Deltar enligt strategin

		(mars – oktober 2027 och mars – oktober 2028).		
Förorenade områden	Prioriterade förorenade områden	Länsstyrelserna vägleder och följer upp arbetet med tillsynen av riskklass 1 och 2 objekt i länet med särskilt fokus på framtagande av handlingsplaner.	2026-2029	Deltar enligt strategin
		Länsstyrelser och kommuner har senast årsskiftet 2026/2027 utifrån länsstyrelsernas strategipaket upprättat handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för tillsyn av prioriterade förorenade områden.	2026	Deltar delvis
		Länsstyrelser och kommuner med tillsynsansvar över objekt i riskklass 1 och 2 bedriver aktiv egeninitierad tillsyn enligt 10 kap. miljöbalken (2026–2029).	2026-2029	Deltar delvis
	PFAS-förorenade brandövningsplatser	Länsstyrelser och kommuner deltar i nationell tillsynskampanj (2026–2027).	2026-2027	Deltar enligt strategin
Hälsoskydd	Inomhusmiljö i bostäder	Länsstyrelsen samordnar tillsynen genom att exempelvis anordna hälsoskyddsträffar om bostadstillsyn (2026–2029).	2026-2029	Deltar enligt strategin
		Kommunerna gör ett urval av bostäder baserat på risk och utövar tillsyn (2026–2029). I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens vägledning om inomhusmiljö i bostäder.	2026-2029	Deltar delvis

	Höga och låga temperaturer i vård- och omsorgslokaler	Länsstyrelsen samordnar tillsynen genom att exempelvis anordna hälsoskyddsträffar om temperatur i lokaler för vård och omsorg (2027–2028).	2027-2028	Deltar enligt strategin
		Kommunerna inventerar vilka lokaler för vård- och omsorg som finns i kommunen och väljer ut verksamheter för tillsyn (2027–2028).	2027-2028	Deltar enligt strategin
		Kommunerna utövar tillsyn på lokaler för vård- och omsorg där riskgrupper för temperatur inomhus finns (2027–2028). I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens allmänna råd (HSLF-FS 2024:10) och tillhörande tillsynsvägledning.	2027-2028	Deltar enligt strategin
		Kommunerna kontrollerar att verksamheterna har kunskap och rutiner för att hantera värmebölja (2027–2028).	2027-2028	Deltar enligt strategin
	Anmälningspliktiga hygieniska verksamheter	Kommunerna genomför under år 2026 uppsökande tillsyn för att upptäcka yrkesmässiga hygieniska verksamheter som bedrivs utan att vara anmälda.	2026	Deltar enligt strategin
		Kommunerna utövar tillsyn på anmälningspliktiga yrkesmässiga hygieniska verksamheter under åren 2026–2029. I tillsynen tillämpas Socialstyrelsens nya allmänna råd och tillsynsvägledning om yrkesmässiga hygieniska verksamheter.	2026-2029	Deltar enligt strategin
Kemikalier	Återförsäljare - kemiska produkter och varor	Kommunerna deltar i nationella tillsynskampanjen om tillsyn av kemiska produkter (hösten 2026).	2026	Deltar enligt strategin

	Återförsäljare - kosmetiska produkter	Kommunerna deltar i nationella tillsynskampanjen om tillsyn av kemikalier i varor (hösten 2028).	2028	Deltar enligt strategin
		De kommuner som inte deltar i den nationella tillsynskampanjen....	2026-2029	Ej relevant
		Kommunerna deltar i nationella tillsynskampanjen (hösten 2027).	2027	Deltar enligt strategin
		De kommuner som inte deltar i den nationella tillsynskampanjen ...	2027-2029	Ej relevant
	Användning av biocidprodukter	Kommuner och länsstyrelser utför tillsyn av yrkesmässig användning av biocidprodukter, med fokus på skadedjursbekämpning (2028-2029).	2028-2029	Deltar delvis
Miljöfarlig verksamhet	Användning av PFAS	Kommuner och länsstyrelser utför tillsyn på verksamheter där sannolikheten är stor att PFAS används (ht 2027 - ht 2028).	2027-2028	Deltar delvis
	Avloppsledningsnät och dagvattenanordningar	Kommuner och länsstyrelser deltar i en tillsynskampanj om spillvattenförande ledningsnät tillhörande tillståndspliktiga avloppsreningsverk samt allmänna dagvattenledningsnät med tillhörande anordningar för rening och fördröjning av dagvatten, som omfattas av lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (vt 2027).	2027	Deltar enligt strategin

	Konstgräsplaner och gummiytor	Kommunerna deltar i tillsynskampanj om konstgräs och gummiytor (ht 2026).	2026	Deltar delvis
Naturtillsyn	Invasiva främmande arter	Kommunerna genomför uppsökande tillsyn på exploateringsområden eller av verksamheter med hög risk med avseende på risken för spridning av invasiva främmande arter (2027 – 2029).	2027-2029	Deltar enligt strategin
	Strandskyddstillsyn	Kommunerna pekar ut problemområden inför tillsynskampanjen (2026).	2026	Deltar enligt strategin
		Kommuner och länsstyrelser deltar i nationell tillsynskampanj (2027).	2027	Deltar enligt strategin
Del 1 - Tillsynsmyndigheternas förmåga att bedriva tillsyn	Fokusområde	Tillsynsmyndighetens aktiviteter		
	Ny inom tillsyn	Kommuner och länsstyrelser tar egna initiativ till samverkan kring att introducera ny tillsynspersonal, t.ex. genom att samordna introduktionsutbildningar, erbjuda handledning eller deltagande på inspektioner (2026–2029).	2026-2029	Deltar enligt strategin
		Kommuner genomför regelbundna kompetenskartläggningar. Genom avtalssamverkan eller på annat sätt säkerställer kommunerna tillgång till nödvändig kompetens ifall sådan saknas (2027–2029).	2027-2029	Deltar enligt strategin

	Planera och genomföra inspektioner	Länsstyrelserna stödjer utvecklingen av tillsynen i länet genom att ta fram och vägleder om följande regionala planeringsunderlag (2028–2029) • Analys av tillsynsbehov inom respektive avrinningsområde med tillhörande kustområde dvs både yt- och grundvatten kopplat till att miljökvalitetsnormerna ska kunna följas • Lägesbild om miljöbrottsligheten i länet	2028-2029	Deltar enligt strategin
		Kommuner och länsstyrelser beaktar i tillsynsplaneringen rekommenderade tillsynsintervall och framtagna planeringsunderlag (2029).	2029	Deltar enligt strategin
		Kommuner och länsstyrelser följer upp vald metod för inspektion och tar egna initiativ till att dela med sig av och utbyta erfarenheter med andra tillsynsmyndigheter (2026–2029).	2026-2029	Deltar enligt strategin

3 ÄNDRINGSHISTORIK

Rev	Författare	Beskrivning av förändring	Datum
1.0	Per Berggren	Originaldokument	2025-11-01